

Reisverslag Costa Rica

2017

Costa Rica heeft een oppervlakte van 51.100 km².

Er zijn ongeveer 4,9 miljoen inwoners (2016) bevolkingsdichtheid 96 inw./km².

'Costa Rica, fietsen naar vulkanen en tropische wouden'

Mijn totale afstand gefietst tijdens deze reis door Costa Rica is 1.330 kilometer, met een totaal van 14.969 hoogtemeter.

Fietsreis 2017 ~ COSTA RICA

DE VOORBEREIDING

Hoe ik er toe gekomen ben om Costa Rica als volgende bestemming voor een fietsreis te kiezen,... het zal hoofdzakelijk wel de prachtige natuur zijn die de doorslag gegeven heeft. Het is een klein land (minder dan tweemaal België) waarvan ongeveer een kwart beschermd natuurgebied is.

Costa Rica is een land in Centraal Amerika en heeft 2 buurlanden met ten noorden Nicaragua en ten zuiden Panama, en ligt tussen 2 oceanen met ten oosten de Stille Oceaan (Atlantic) en ten westen de Grote Oceaan (Pacific). Het land is gezegend met een prachtige natuur, waarvan een grote kustlijn met rotsen en stranden, een aantal mooie actieve vulkanen, uitgestrekte moerassen, vele mangroven, ruige bergen en groene valleien. En natuurlijk heeft het land hierdoor naast de flora ook een zeer rijke fauna, met een groot aantal soorten reptielen, amfibieën, insecten, vogels en zoogdieren.

Zoals alle landen in deze regio werd Costa Rica na de ontdekkingstochten van Christoffel Columbus ook door de Spanjaarden onderworpen. Hierdoor is Spaans de officiële landstaal geworden, en alhoewel men in de toeristische gebieden ook wel Engels zal begrijpen, zal het toch een grote meerwaarde zijn om mijn Spaans nog eens op te frissen.

Het land is het meest ontwikkelde van Centraal Amerika en hierdoor ook één van de veiligste. Tenminste, zolang je de mensen en hun gewoontes respecteert, maar deze regel geldt trouwens ook voor alle andere landen waar ik doorgefietst ben, en is zelfs één van mijn basisprincipes om je in een land thuis te voelen. Costa Rica is een democratie en politiek erg stabiel vergeleken met een aantal omliggende landen. Hierbij valt me wel op dat er sinds 1949 geen leger meer is, waarbij de regering liever het geld voor ontwikkeling, gezondheid en onderwijs gebruikt. Je hoeft dus geen grote staat te zijn om verstandig te besturen.

De reisperiode kiezen lag voor mij ook niet zo moeilijk, gezien bij reizen per fiets niet warmte of koude, maar de regen mijn grootste vijand is. Het land kent ook geen zomer en winter zoals bij ons, maar wel een nat en droog seizoen. En toch zal het wenselijk zijn om wat extra regenkledij te voorzien, want zelfs in de droge periode valt er af en toe nog wel regen.

Zoals gewoonlijk heb ik ook hier een reisschema opgesteld met de verschillende elementen die ik wil zien (zoals steden en natuurparken, maar ook historische en andere bezienswaardigheden en het dagelijks leven van de Tico's). Hoeveel ik van dit schema zal afwijken en hoe dikwijls ik mijn traject moet aanpassen, zal hoofdzakelijk van de staat van hun wegen en van de regenperiodes afhangen.

Gezien er in het oostelijk deel tijdens het droog seizoen toch nog veel neerslag valt, heb ik mijn fietsroute uitgestippeld vanuit het centrale gebergte naar de westelijke kuststreek.

Als ik het reliëf bekijk, is het als het ware een vulkanische bergketen die dwars door het land loopt, met langs beide zijden tropische kusten waar naast de laagvlakten ook nog wel een laaggebergte voor komt.

Gevolg hiervan is dat er toch wel veel hoogtemeters zullen te overwinnen zijn, op zich niet erg, want snelheid en afstand zijn voor mij niet het belangrijkste tijdens een fietsreis.

En dat fietsen op zich niet mijn belangrijkste doel is, heb ik nog eens vastgesteld bij mijn reisvoorbereiding. Toen ik zowat een maand voor de vertrekdatum mijn fiets volledig wou nazien en terug in orde brengen, moest ik deze eerst nog uit de verpakking halen van de retourvlucht van mijn vorige fietsreis 8 maanden geleden door Madagaskar.

Sportief gezien was mijn voorbereiding wel goed, door wekelijks een paar keer te gaan joggen, wat bij een fulltime job en mijn vele andere interesses, toch minder tijd in beslag neemt en makkelijker in te passen is dan mijn conditie door het fietsen zelf op peil te houden.

HET REISVERSLAG

Costa Rica kan je duidelijk beschouwen als een fietsland, alhoewel er geen afzonderlijke fietspaden zijn, maar door de lokale bevolking wordt er veel gefietst. Een klein deel om zich in het dorp of de stad te verplaatsen, maar hoofdzakelijk de sportievelingen die je zowat overal tegenkomt. De mountainbike is hier het populairst, de racefiets komt op de tweede plaats, en het maakt zelfs niet uit met welk soort fiets je rijdt, overal zijn de autobestuurders zeer vriendelijk, mede doordat er regelmatig verkeersborden staan om 1,5 meter afstand te houden bij het voorbijrijden van een fietser, maar ook wel doordat er heel veel politie in het straatbeeld te zien is.

Het werd me na de tweede fietsdag al duidelijk dat het centrale deel van dit land grotendeels uit gebergte bestaat. Met een klim van 18 km kwam ik van 1.000 naar 2.000 meter en van 27°C naar 17°C.

Toch net iets teveel van het goede om de reis mee te beginnen, hierdoor voelde ik ook dat mijn fysiek nog niet helemaal op punt stond, geen zorgen, want dat kwam al heel vlug weer goed na een paar dagen fietsen. Maar er was ook wel de leeftijd van bijna 60 jaar die zijn deel in de pap kwam brokkelen, en dat zal er waarschijnlijk niet beter op worden.

De variatie in het landschap maakt veel goed natuurlijk, met eerst fietsen tussen het suikerriet, daarna tussen de koffieplantages en de laatste kilometers zelfs al in een vochtig nevelwoud. Want de strook die ik hier doorfietste maakte me helemaal nat zonder dat er regen viel, het was fietsen door de wolken, net als een dichte mist, met beperkt zicht en onmiddellijk veel frisser. Maar wat een verrassing, een paar kilometer verder was ik er helemaal door gefietst, terug in de volle zon om te drogen en met de wolken in het dal onder mij.

En ik had nog een ongeplande tussenstop in dat nevelwoud, toen ik 2 lokale gasten met hun verrekijkers zag rond turen, heb ik hen gevraagd naar wat ze op zoek waren. Heb je ook een "binoculares" bij? Natuurlijk wel als je fietst door een land als Costa Rica, en die is zelfs steeds binnen handbereik in mijn stuurtasje, dus ik kon al vlug meekijken. En naar wat moest ik zoeken? De mooiste vogel van Centraal Amerika, de quetzal, met groene bovenkant, rode borst en witte onderstaart, maar je moet wel wat geluk hebben om ze te zien. En ik had geluk, tot 3 stuks toe zag ik van de ene boomkruin naar de andere vliegen. Spijtig dat je ze niet op de foto krijgt als je er geen halve dag voor uittrekt, en daarenboven over een aangepaste lens voor natuurfotografie beschikt.

Moe, maar onverwacht kwam ik op het einde van deze fietsdag nog in een heel andere verrassing terecht, want op de flanken van de vulkaan Poas, waar ik ondertussen een hotelletje gevonden had, worden de beste aardbeien van het land geteeld. Allemaal overdekt maar wel in volle grond, het was nu de tijd om ze te plukken, ze waren rijp, het was nu dus ook de tijd om ze te proeven, ze waren lekker.

En de hellingen blijven mekaar nog enkele dagen opvolgen, met regelmatig een klim die de 10% dicht benaderde, nog net te doen, en sommige stukken wel eens dichter bij de 20%, dat is afstappen als je met een beladen trekkingfiets onderweg bent. Maar erger nog, het wegdek wordt er ook niet beter op, meer en meer onverharde wegen met vooral veel losliggende stenen en keien.

Tot zover dat ik zelfs sommige stukken van de afdaling te voet gedaan heb om ongevallen te vermijden. Want bij het afdalen op dergelijke wegen met steile hellingen heb je plots geen vat meer op je stuurkunst en snelheid als je een paar grote keien wilt ontwijken. Ik heb er zelfs eens moedwillig in de wegberm gereden om te kunnen stoppen alvorens het nog erger werd.

Nevelwoud, regenwoud,... de naam zegt het al, het is er vochtig. Alhoewel het nu droogseizoen is en in de bergen bijna geen regen valt, komen in de late namiddag telkens dikke wolken aandrijven en hierdoor is het toch weer vochtig. De plantengroei is er dan ook volledig aan aangepast met varens, bamboe, mossen, lianen en zelfs heel veel planten die we bij ons "kamerplanten" noemen, groeien hier zomaar in het wild.

Daartussen leven natuurlijk ook nog een groot aantal speciale dieren, vooral veelkleurige vogels, maar ook veel reptielen en bij de grootste dieren horen dan verschillende soorten apen, neusberen en luiaards.

Fietsen over een brug aan de rivier of varen op de rivier en je ziet krokodillen, daarom dat je op veel plaatsen een waarschuwing ziet om niet te zwemmen in de rivier en om de krokodillen ook niet te voederen. En naast de alligators en leguanen, zijn er ook een groot aantal mooie watervogels te zien.

"Costa Rica", jawel het is de juiste benaming "Rijke Kust". En toch ook niet zoals de gemiddelde toerist zich voorstelt met witte stranden en palmbomen. Maar wel een rijkdom aan flora en fauna, van droge streken tot vochtige wouden, met afhankelijk van de vochtigheid veel soorten leguanen of vlinders, apen of neusberen, krokodillen of slangen, felgekleurde kikkers of vogels. En deze laatste zie je echt wel overal, van de open natuur tot in de privé tuintjes, grote zoals de toekan of kleine zoals de kolibrie, in zoveel verschillende en soms opvallende kleuren.

Ik heb er ook zwarte en witte vogels gezien, maar die zijn in de minderheid, want je ziet er meer vliegen in alle kleuren van het spectrum. En zelfs de witte vogels hebben groene of blauwe poten en een rode, gele of bruine snavel, terwijl de zwarte vogels soms een rode borst, een grijs-witte kop of een metaalachtige glans hebben.

De plantengroei is dan ook nog eens een spektakel op zich, in een regenwoud is het een echte jungle waar je bijna niet meer doorkomt buiten de geëffende paden, alles groeit er naast, op en door mekaar. Op de takken van elke boom zie je varens, mossen en nog veel andere soorten planten, een aantal planten krullen zich omhoog rond de stam van de bomen, lianen komen dan vanuit de kruin van de boom terug tot op de grond.

Het viel me wel op dat in de vochtige gebieden de lokale bevolking meestal laarzen draagt om erdoor te wandelen. Het is dan ook veiliger dan met de beentjes bloot, want er leven hier ook nog veel slangen, waarvan een deel toch wel giftig zijn. Ik heb er slechts een paar gezien, maar ben dan bij het wandelen ook niet erg ver van de begaanbare paden afgeweken.

In de drogere gebieden zijn het dan vooral de bloemen die opvallen, zelfs bomen of struiken in volle bloei, zonder maar één groen blad, want die komen dan na de bloei. Ik heb prachtige bloemen gezien, heel anders dan bij ons, allemaal exotisch voor ons Westerlingen, tropische planten zoals orchideeën, veel soorten uit de familie van de heliconia's en nog meer andere. En waar bloemen zijn, komen meestal ook vlinders, er vliegen een paar honderd soorten rond, waarvan de blauwe Morpho wel de bekendste is, azuurblauw en zowat 8 cm groot, ik heb ze op veel verschillende plaatsen gezien.

Ja, er is variatie genoeg, want elk gebied is anders, bergen en kust, fris en warm, vulkanen en regenwoud, droog en vochtig. Een constante is hier wel de temperatuur: warm tot heel warm of zelfs heet.

Zelden heb ik op reis zoveel gedronken als hier, maar begrijp me niet verkeerd, het was hoofdzakelijk water. Per fietsdag dronk ik zowat 3 liter water onderweg, een liter vers fruitsap als ontbijt, een liter yoghurt als middagmaal en tenslotte een liter bier bij aankomst op mijn bestemming. In sommige landen is de aankoop van drinkwater een dure aangelegenheid, maar hier was het anders, gezien het leidingwater bijna overal drinkbaar is ook voor toeristen, klopte ik aan bij de lokale bevolking telkens mijn drinkbus leeg was. Met veel plezier kreeg ik daar dan een liter water, men gaf me zelfs dikwijls "agua frio" uit hun koelkast of in een ander geval kreeg ik leidingwater waar men dan ijsblokken aan toevoegde in mijn drinkbus. En hiermee had ik niet alleen mijn watervoorraad weer aangevuld, maar telkens ook deugddoende en leerrijke contacten gehad met de gewone burger, voor mij een heel belangrijk element op reis.

Dit is ook het land waar de natuur in haar originele vorm nog goed bewaard is, de wouden, jungle en alles wat erin leeft nog niet veel verstoord werd, en dit wordt er ook goed beschermd. Het is een onweerstaanbare trekpleister voor de toeristen, en de bevolking beseft er maar al te goed dat toerisme heel veel mensen tewerkstelt. Naast de export van koffie, bananen en palmolie is toerisme hier één van de grootste bronnen van inkomen. Men begrijpt en waardeert dat, mede daardoor is het een veilig land waar toeristen zeer goed ontvangen worden door Costaricanen, die van nature uit wel afstandelijk, maar erg vriendelijk, hoffelijk en behulpzaam zijn.

Toch valt het me telkens op dat er hier en in sommige andere Centraal Amerikaanse landen weinig of geen noemenswaardige historische overblijfselen zijn. De indianen zijn ook hier verdreven na de Spaanse ontdekkingstochten, er is nog weinig van te zien. De weinigen die nog overblijven wonen momenteel in reservaten in de bergen, vooral in het zuidelijk deel van Costa Rica.

De huidige bevolking heeft hier wel een eigen keuken ontwikkeld, met lichte invloed van de Spaanse kolonisatie, maar hoofdzakelijk met lokale producten. En daar is een overvloed aan groenten, fruit, vlees, vis, ... en kruiden. In het binnenland veel rund, varken, kip en in de kuststreken overal verse vis, schaaldieren en schelpen. Fruit en groenten zijn overal dagelijkse kost, terwijl bakbananen, rijst, bonen en maïs het hoofdbestanddeel vormen van bijna elke maaltijd. Ja zelfs een lokaal ontbijt met een "gallo pinto", is een bord met rijst en zwarte bonen waarbij meestal een omelet geserveerd wordt. Wel eens mooi om mee te maken als je bij mensen thuis logeert, maar voor mij hoeft het niet elke dag dit typisch ontbijt te zijn.

Vers gevangen vis en scampi, maar ook hun vissoep is overal lekker, waardoor een uitgebreide visschotel mijn beste maaltijd was. En wat me verwonderde, is dat er langs de kust ook veel rauwe of gemarineerde vis en scampi gegeten wordt met hun "ceviche" als bekendste gerecht. Rauwe vis, wat me sinds de reis door Japan een zaligheid geworden is, die ik thuis ook al niet meer laten kan.

Verder zijn er natuurlijk overal tortilla's gevuld met alles wat erin kan, taco's, burrito's, ..., koud of warm geserveerd. En een casado kan je in elk dorp wel eten, het is hun eenvoudigste maaltijd bestaande uit rijst met zwarte bonen, gebakken banaan, gemengd slaatje, een keuze uit vis of vlees, om ook hier de tortilla's niet te vergeten en een drankje van vers fruit.

Maar "Rica" slaat ook op "Rijk", wat hier wel inhoudt dat alles ook vrij duur is, zeg maar Westerse prijzen. Waarmee ruwweg geschat deze reis toch wel driemaal de prijs van mijn vorige fietsreis door Madagaskar gekost heeft (uitgaven ter plaatse, mijn vliegticket niet meegerekend).

Het meeste is hier te beleven in de georganiseerde parken en toeristische projecten, maar het mooiste van deze reis heb ik in het binnenland meegemaakt: het lokale leven. Daarvoor fietste ik natuurlijk dikwijls weg van de grote geasfalteerde wegen, en regelmatig onverharde, heel slechte wegen, met keien, zand en putten. En het verschil tussen verharde en onverharde wegen is hier wel heel groot, waar de verharde wegen overal in perfecte staat zijn, voortdurend onderhouden en gereinigd, zijn de onverharde bijna onberijdbaar voor om het even welk transportmiddel van fiets tot auto, de lokale verplaatsingen te paard of met de quad leek me wel de meest geschikte.

Historische elementen in de steden had ik wel iets meer verwacht, en van de drie musea die ik wou bezoeken was er slechts één nog open. Het museum lokale geschiedenis in Liberia, de deuren gesloten tijdens de openingsuren (en zelfs het toeristisch infokantoor was dicht); in het museum geschiedenis van de indianen in Puntarenas heb ik enkel een tentoonstelling van lokale schilders kunnen bezoeken, de rest was niet meer toegankelijk. Hiermee is het dus duidelijk dat vooral deze toeristen naar hier komen die geïnteresseerd zijn in de fauna en flora van het land.

Toeristische diensten zijn er weinig, maar commerciële voorzieningen zie je overal en deze zijn hier dan ook goed uitgebouwd en al geopend van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Maar dan hoofdzakelijk gericht op de toerist die "adventure" komt zoeken, er is keuze genoeg in elke stad, in elk park, in alle delen van het land.

Je moet niet ver zoeken naar een organisatie die je lokt voor een activiteit zoals: wild water rafting, canopy tour, sky walk bridges, bungee jumping, diving, snorkeling, ... de reclame voor allerlei avonturen vliegt je om de oren.

En doordat ik graag met de lokale gewoontes meedoe, begon ik ook al dikwijls om 6u30 aan mijn geplande fietsrit voor deze dag. Hierdoor kwam ik meestal wel rond de middag op mijn eindbestemming aan, en gezien de temperaturen was dit dan ook de beste aanpak. Voor mij was het ook een reis met heel veel "Siesta", iets dat je toch wel echt waardeert als na de middag de temperatuur stijgt tot ruim boven de 30°C. Ik had er ook wel elke dag behoefte aan, en nog gestimuleerd doordat je overal heel vlot een flesje van 1 liter goed gekoeld en lekker lokaal bier "Imperial" of "Pilsen" kon kopen in de "Super Mercado".

Trouwens, bij de meeste plaatsen waar ik overnachtte was er ook wel een mooie tuin of een gezellig terras aanwezig, waar ergens een schommelstoel, een ligzetel of een hangmat beschikbaar was.

Maar eerst een verfrissende douche, dan al heel vlug mijn biertje gaan halen en verder toch een paar uur niksen om daarna het dorp of de stad te verkennen. En gezien er geen musea of naast de parochiekerk weinig andere bezienswaardige elementen waren had ik hier ook niet zoveel tijd voor nodig. Altijd mooi was wel het lokale leven, zoals in het centrale park waar jong en oud kwam spelen of verpozen.

Je kan moeilijk verdwalen in de stad, want alle steden zijn opgebouwd volgens een vierkant stratenpatroon, met namen als Avenida 1, Avenida 2 ... Avenida 16 en daar dan loodrecht op de

Calle 1, Calle 2 ... Calle 61. Wanneer je ergens de weg vraagt krijg je steeds als antwoord hoeveel "blocs" je naar boven (of beneden) en naar links (of rechts) moet gaan om er te komen. En als je het adres kent van de plaats die je wilt bezoeken, hoef je het zelfs niet te vragen, je gaat gewoon de goede richting uit volgens het verschil in straatnummers.

Er zijn slechts een paar plaatsen waar nog ruïnes van historische gebouwen te zien zijn. Ik zag deze van "Iglesia de Nuestra Señora de la Limpia Concepcion" gebouwd in 1693 aan het meer in Ujarras, en van "Iglesia de la Parroquia" oorspronkelijk uit 1575 in het centrum Cartago. De meeste steden zijn hier niet heel groot, daardoor wandelde ik ook wel graag eens naar de rand van de stad. Zoals het moderne centrum gebouwd is rond de kerk en het centrale park, met alle voorzieningen van winkels tot bar, restaurant en hotel, waren de buitenwijken veel rustiger en zagen er heel anders uit. Hier waren nog houten huizen te vinden zoals deze oorspronkelijk overal gebouwd werden, mooi afgewerkt en goed onderhouden.

Oorzaken van het verdwijnen van oude bouwwerken zijn vooral de hevige vulkaanuitbarstingen, aardverschuivingen, en overstromingen af en toe. Daarnaast werden de meeste houten woningen in het centrum van elke stad door brand vernield of uit voorzorg vervangen.

Uitzondering voor het zien van enkele historische gebouwen was de hoofdstad San José en in andere steden zoals Cartago en Liberia was ook nog wel iets overgebleven. Maar ook een "cowboy-stadje" zoals Santa Cruz of zelfs een dorpje zoals Venecia dat nergens op de kaart staat, waren meer dan een bezoek en de moeite waard om er een paar uur voor uit te trekken. Tenslotte was Uvita ook onvergetelijk, toen ik naar een hotelletje vroeg heeft men me doorverwezen naar een gezin dat een kamer ter beschikking heeft. Ik was nog maar pas binnen en kreeg al een "melon-smoothie" aangeboden (uit medelijden voor de zwetende fietser, denk ik), na de douche nog een koffie met huisgemaakt cocos-gebakje, het avondmaal met de voltallige familie (want het was zondag, dan kwamen de kinderen en kleinkinderen naar het ouderlijk huis) en de volgende morgen een lokaal ontbijt samen met het gezin.

En bij mijn laatste dag, op weg naar de luchthaven voor mijn vlucht in de late namiddag, heb ik nog een ommetje gefietst om het natuurwetenschappelijk museum "La Salle" te bezoeken. Hier zijn meer dan 70.000 stukken tentoongesteld, en dit gaat van mineralen, edelstenen en koralen, over insecten, amfibieën en vissen, tot vogels, zoogdieren en historische skeletten.

Alle dieren die ik tijdens deze reis van ver of dichtbij ontmoet had, kon ik hier in dit museum nog eens bewonderen, met het grote verschil dat de vogels en vlinders hier niet wegvlogen, en daarnaast dan ook nog veel exemplaren die ik onderweg niet gezien had.

Dit was weeral een reis totaal anders dan de andere reizen. Gelukkig maar, want anders raak je wel eens uitgekeken, uitgefietst, uitgereisd of uitgeblust. Het is daardoor een stimulans om nog meer andere landen te willen zien, en aan plannen ontbreekt het me niet ... zolang mijn fysiek en gezondheid het toelaten ... want ik geraak er steeds meer van overtuigd dat geen enkele andere manier van reizen zo compleet is als reizen per fiets, op voorwaarde dat "reizen" belangrijker is dan "fietsen".